

ශ්‍රී ලංකාව තුළ කුරුව විවක්ෂණ අධිකාරයක් පිහිටිවේම

ପାତ୍ରବିଲ

බලාත්මක කිරීමට අපේක්ෂිත නව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත මගින් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායිතාව සුරක්ෂිත කිරීම මහ බැංකුවේ අරමුණක් ලෙස හඳුනාගනු ලබන අතරම ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්ව විවක්ෂණ අධිකාරිය ලෙස ද මහ බැංකුව තම කරනු ලබයි. මෙම නව පනත මගින් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායිතාව පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳ මහ බැංකුවේ වතමන් බලතල සහ විෂය පළය ප්‍රාථමික කෙරේ. ඒ අනුව මෙම සටහන මගින් සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සහ පද්ධතිමය අවබුනම පිළිබඳ සංකල්ප; සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සහ මහ බැංකුවේ අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සමග ඇති අන්තර්සභඩියාව; සාර්ව විවක්ෂණ මෙවලම් සහ එම මෙවලම් අරමුණු ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්ව විවක්ෂණ අධිකාරිය වශයෙන් මහ බැංකුවේ කාර්යාලය මෙන්ම ඉදිරි දැක්ම පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීමට ද අපේක්ෂා කෙරේ.

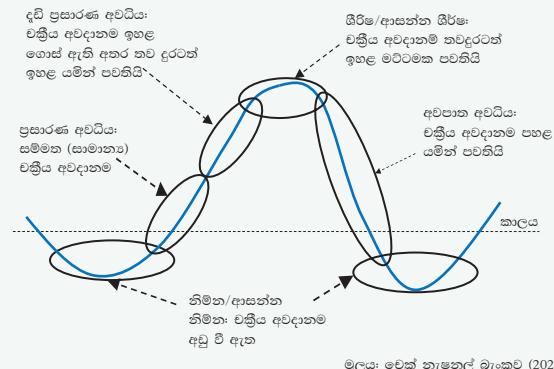
සාරව වෙවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සහ පද්ධතිමය අවදානම

2007-2009 කාල සීමාව තුළ ඇති වූ ගේලිය මූල්‍ය අරුබුදයෙන් උගත් පාඩම් මගින් මහ බැංකුකරණය තුළ සාර්ථක විවක්ෂණ ප්‍රවේශයක ඇති වැදගත්කම ඉස්මතු විය. 2007-2009 ගේලිය මූල්‍ය අරුබුදය මගින් ස්ථාවර අර්ථික පරිසරයක් තුළ පවතා අරුබුදයක් මතුවිය හැකි බවත්, තනි ආයතන ඉලක්ක කරගත් නියාමන ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි පමණක් යොමු වීම සහ පද්ධතිමය අවදානම් ඉලක්ක කරගත් ප්‍රතිපත්ති නොමැති වීම හේතුවෙන් මූල්‍ය අරුබුදයක් වළක්වා ගැනීම සඳහා පුදෙක් ක්ෂේද විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති පමණක් ප්‍රාණවත් නොවන බව අවබෝධ විය. සමස්ත මූල්‍ය පද්ධතියට හෝ එහි කොටසකට හානි වීම හේතුවෙන් මූල්‍ය සේවා සැපයීම ආකර්මණය වීම මෙන්ම එමගින් මූල්‍ය ආර්ථිකයට බරපතල ප්‍රතිච්චාක ඇති වීමේ අවදානම පද්ධතිමය අවදානම ලෙස අරථ දැක්වෙයි. (International Monetary Fund, Financial Stability Board and Bank for International Settlements, 2009). එබැවින්, ගේලිය මූල්‍ය අරුබුදය මගින් මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ අවදානම් ගොඩනැගිය සීමා කිරීම සඳහා ගක්තිමත් සාර්ථක විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති රාමුවක අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කරන ලදී. සාර්ථක ආර්ථිකය සහ මූල්‍ය පද්ධතිය අතර සම්බන්ධතා, එනම් සාර්ථක මූල්‍ය සම්බන්ධතාවල වැදගත්කම ගේලිය මූල්‍ය අරුබුදයෙන් පසු යුගයේ දී මහ බැංකු විසින් හඳුනාගෙන ඇතු. මේ අනුව, මූල්‍ය අංශය සඳහා විශේෂ වූ ප්‍රතිපත්ති මගින් පද්ධතිමය අවදානම සීමා කරන අතරම සාර්ථක මූල්‍ය සම්බන්ධතා සහ ආයතන අතර පවතින අන්තර් සම්බන්ධතා හඳුනා ගැනීම ද අත්‍යවශ්‍ය බව පෙනී යයි.

මේ අනුව, 'සාරව විවක්ෂණය', සම්මත සාරව අඩරීක ප්‍රතිපත්ති සහ තනි මූල්‍ය ආයතන නියාමනය ඉකළේක කරගත් සම්පූද්‍යාධික ත්‍රුපුද්‍ය විවක්ෂණ නියාමනය අතර ඇති පරතරය පිරවීම සඳහා වන මූල්‍ය නියාමන ප්‍රවේශයක් ලෙස හැඳින්වය හැක (Elliott, 2011). ඒ අනුව මූල්‍ය පද්ධතියේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම මගින් මෙන්ම පැද්ධතිය අවධානම සීමා කිරීම තුළින් මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථාපිතාව ආරක්ෂා කිරීම මගින් ද සාරව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය එම පරතරය පුරවනු ලබයි.

පද්ධතිමය අවධානම බොහෝ විට ක්‍රමානුකූලව මෙන්ම අනෙකුත්තේත්ව පැන නගින අතර, මූල්‍ය පද්ධතියේ එවැනි අවධානම්, අහිතකර තත්ත්වයක් හෝ අහිතකර වර්ධන මාලාවක් ක්‍රිඩින පැහැදිලි ලක්ෂණ පිළිබඳ තොවේ. එබැවින්, තත්ත්කාලීන අවිනිශ්චිතතාවය මෙන්ම මූල්‍ය ව්‍යුත්ස් සමග පද්ධතිමය අවධානම වෙනස් විමෝ ස්වභාවය හේතුවෙන් අදාළ වර්ධන පිළිබඳ නිරන්තර තක්සේරු කිරීම සහ ඒ සඳහා ගනු ලබන සාර්ථක විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රමාණවත් බව ඇගේමේ ද අවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව බලන විට, සාර්ථක විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති මගින් නියෝජනය වන්නේ, මූල්‍ය ව්‍යුත්ස් සමග කාලානුරුපී ලෙස වෙනස් කළ හැකි සහ අවශ්‍ය වූ විට නමායිලි ලෙස ප්‍රතිච්චාර දැක්විය හැකි මෙවලම් සහ ක්‍රියාමාරුගවලින් සමන්වීත ක්‍රියාකාරී විවක්ෂණ ප්‍රවේශයකි. සාර්ථක විවක්ෂණ ස්ථාවරය මගින් එකරුයි වන සම්ඟේ සාර්ථක විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සංක්‍ලනය, මූල්‍ය ව්‍යුත්ස් අවධානම ගොඩනැගෙන එහි ප්‍රසාරණ අවධියේදී දැඩි කිරීමට නැඹුරුවක් දක්වන අතර මූල්‍ය ව්‍යුත්ස් අවධියේදී උග්‍ර පිළිල් කිරීම කෙරෙහි නැඹුරු වේ (රුප සටහන වි.ස. 10.1 බලන්න).

රුප සටහන විස. 10.1

1 ආර්ථික ව්‍යුහය දී මෙන්ත, මූල්‍ය ව්‍යුහ තුළ දී ප්‍රසාරණ අවධියක් සහ පිරිප් නා තිබා ඇදී තුළම් ලක්ෂ පවතියි. අනුම් අවධියේ කිසිඳේත්ම දකුණු තොගේ තොගේ නාහැමි අවධියේ අභ්‍යාවතාව ලෙස ඉතා තෙවැනි කුඩා යොමු ඉතා දී කුඩා පැවතින් සඳහා අනුම් කාල තුළ දී මූල්‍ය ව්‍යුහ අසාමාන්‍ය ගමන් මෝරයෙන් නැඟෙනු කළ මාත්‍ර.

හරස්කඩ සහ ව්‍යිය ලෙස සංරචන දෙකක් මස්සේ පද්ධතිමය අවදානම මැඩිපූලුන්ටේම සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණ වේ. හරස්කඩ සංරචනය මගින් පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් එක් එක් මූල්‍ය ආයතන බාහිර බලපැම හේතුවෙන් අකර්මණය වීමේ අවදානම සහ මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ පවතින මූල්‍ය ආයතන අතර අන්තර් සම්බන්ධිතයාවයෙන් පැන නගින පද්ධතිමය අවදානම අවම කිරීම හෝ එවැනි අවදානම්වලට එරෙහි ප්‍රතිරෝධයක් ගොඩනැගීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙරේ. මේ අතර, ව්‍යිය සංරචනය මගින් කාලයත් සමග පද්ධතිමය අවදානම සඳහා ඔරෝත්තු දීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමට හෝ එවැනි අවදානම් අවම කිරීමට උත්සාහ කරයි. (Adrian, 2017). ශිෂ්ටයෙන් වර්ධනය වන තෝලන (leverage) සහ ගාස්තු තත්ත්ව හා සම්බන්ධ වත්කම මිල බුබුල (asset price bubbles) එවැනි ව්‍යිය අවදානම්වලට අයත් වේ (Elliott, Feldberg, & Lehnert, 2013).

අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සමග ඇති සහස්‍රම්බන්ධාව

මුර්ත ආර්ථිකය ස්ථාවර කිරීම සඳහා විශාල කම්පනවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් පවතින සියලුම ප්‍රතිපත්ති මෙවලම් (විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති ඇතුළව) යොදා ගැනීමේ ප්‍රවණතාවය 2009 වසරේ ඇතිව ගෝලීය මූල්‍ය අරුමුදයෙන් පසුව නිරීක්ෂණය විය. තවද, කොට්ඨාස-19 වසංගත කාල සීමාව තුළදී, සාම්පූද්‍යායික රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සමගින් විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති මගින් ද සාර්ව-ස්ථාවිකරණ කාර්යාලයක් ඉටු කරමින් මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති සංකලනය තුළ ප්‍රධාන කාර්යාලයක් සිදු කරනු ලැබේය (Warjiyo & Juhro, 2022). සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිය අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සමග හියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය විය හැකි වන අතර, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ ක්ෂේද විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති සමග ඉහළ සහස්‍රම්බන්ධාවක් පවතී. ඒ අනුව, මුදල් හා මූල්‍ය පද්ධතිය ස්ථාවිකාරුවන්ගේ අවදානම් ගැනීමේ ස්වභාවය දිරිමත් කරයි. නිදුසුනක් ලෙස ලිඛිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරනු ලබන කාල සීමාවන් වත්කම් මිල බුබුල සහ අධික ගාස්තු වර්ධනයකට හේතු විය හැක. එවැනි මූල්‍ය ස්ථාවිකාරු අවදානම් යටපත් කිරීම සඳහා විකුටු ප්‍රතිවැරුදු ප්‍රතිපත්තිය (counter cyclical) සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති මෙවලම් අවශ්‍ය විය හැකිය. මේ අමතරව, ස්ථාවර මූල්‍ය පද්ධතියක් මගින් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සුම්බ ලෙස සම්පූෂ්ඨය කිරීමට මෙන්ම අර්ථිකය තුළ වඩා නොදින් සම්පත් බෙදී යාමටද ඉඩ සලසනු ඇත. මෙම සම්පත් සබඳතාව මගින් මුදල් හා සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්තිවල

බලපැම නිරීක්ෂණය, විශ්ලේෂණය සහ තක්සේරු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සහ එවැනි ප්‍රතිපත්ති අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා වන හියාමාරුග මෙන්ම අවශ්‍ය විට දී එම ප්‍රතිපත්ති අතර සම්බන්ධිකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්නුම කරයි. එකම තොරතුරු පදනම හාවිත කිරීම සහ ක්ෂේද විවක්ෂණ අධික්ෂණය සහ සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති හියාකාරකම් ද එකිනෙකට අනුපූරක වේ. ප්‍රතිපත්තින් අතර පවතින එවැනි අනුපූරකතා සහ ගැටුම් ප්‍රවේශමෙන් සලකා බැලිය යුතු අතර, සුදුසු අවස්ථාවන්හි දී එම ප්‍රතිපත්තින් ඒකාබද්ධ කරමින් හාවිතා කළ යුතු වේ (Warjiyo & Juhro, 2022). තවද, මෙම අරමුණු එකිනෙක වෙන් කිරීමට එමඟායි නොවන බැවින් ඒවායේ සම්පත් සම්බන්ධිකරණයක් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

සාර්ව විවක්ෂණ රාමුව හියාත්මක කිරීම - ප්‍රතිපත්ති මෙවලම් සහ ඉලක්කගත අංශ

පද්ධතිමය අවදානම් ඇති වන වාර ගණන සහ ඒවායේ තීවුතාව අවම කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් විසින් විවිධ සාර්ව විවක්ෂණ මෙවලම් හාවිතා කරනු ලබයි. මෙවෙස හාවිතා කරනු ලබන සාර්ව විවක්ෂණ මෙවලම් ප්‍රත්ලේ පාදක (broad based) මෙවලම්, ආංශික (sectoral) (දානා: ගෘහස්ථා/ආයතනික) මෙවලම්, ද්‍රව්‍යිලතා (liquidity) මෙවලම් සහ ව්‍යුහාත්මක (structural) මෙවලම් ලෙස වර්ග කළ හැක.

ප්‍රත්ලේ පාදක මෙවලම් බැංකු පද්ධතියේ සියලුම ගාස්තු තීරුවරණයන්ට බලපාන අතර විකුටු ප්‍රතිවැරුදුව ගොඩ නැගිය යුතු ප්‍රාග්ධන ස්වාර්ක්ෂණ (Countercyclical Capital Buffers - CCyBs), තෝලන අනුපාත සහ අශ්‍ය ගාස්තු තීක්ෂණ වෙන්කිරීමේ අවශ්‍යතා (Dynamic Provisioning Requirement - DPRs) (International Monetary Fund, 2014) මේ ඇතුළත් වේ. ගෘහස්ථා සහ ආයතනික අංශ වැනි නිශ්චිත අංශවලට අධික ගාස්තු ලබා දීම තුළින් පැන නැගින අවදානම් ආංශික මෙවලම් මගින් අවම කළ හැකි අතර, මේ එක් එක් අංශ සඳහා ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා පැනවීම/වැඩි කිරීම (අවදානම් බර), ගාස්තු වර්ධනයේ සීමාවන්, වට්නාකම මත ගාස්තු අනුපාතය (Loan to Value Ratio - LTV) සහ ගාස්තු සේවාකරණයට ආදායම (Debt Service to Income Ratio - DSTI) අනුපාත ඇතුළත් වේ. ද්‍රව්‍යිලතා මෙවලම් (දානාහරණයක් ලෙස, සහි කිහිපයක අර්බුදකාරී කාල සීමාවකට අදාළ මුදල් ගෙවීම් ආවරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් ද්‍රව්‍යිලතා වත්කම් බැංකු පත්‍ර ඇති බවට සහතික කරන ද්‍රව්‍යිලතා ස්වාර්ක්ෂණ අවශ්‍යතා;

(liquidity buffer requirements) බැංකු මුළුන්ගේ ද්‍රව්‍යීල තොවන වත්කම්වලට (ණය වැනි) අරමුදල් සැපයීම සඳහා ස්ථාවර වගකීම් ඇති බව සහතික කරන ස්ථාවර අරමුදල් අවශ්‍යතා; සහ ද්‍රව්‍යීලතා ගාස්තුවක් මගින් මූලික තොවන අරමුදල් මත අය කිරීමක් පැනවීම) පද්ධතිමය ද්‍රව්‍යීලතා අවදානම් මැඩිපවත්වයි.

අන්තර්සම්බන්ධිතතාවය (interconnectedness) සහ පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් වන ආයතන අකර්මණය වීම මගින් ඇති විය හැකි සංස්පර්ශණ (contagion) අවදානම් යන කරුණු හේතුවෙන් පද්ධතිමය අවදානමේ ව්‍යුහාත්මක අංශයෙන් පිළිබඳ වේ. පද්ධතිමය වශයෙන් ඉතා වැදගත් ආයතනවල මිරෝත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ නැවීම සහ මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ පවතින අධික නිරාවරණ (exposures) අවම කිරීම වශයෙන් අරමුණු දෙකක් ව්‍යුහාත්මක සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති මෙවලම් මගින් ඉලක්කගත කෙරේ. පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් මූල්‍ය ආයතනවල මිරෝත්තු දීමේ හැකියාව හඳුනා ගැනීම සහ ගක්තිමත් කිරීම “පද්ධතිමය වශයෙන් ඉතා වැදගත්” ආයතනවල ගැටුවුව විසඳීමේ ප්‍රධාන උපාය මුරුගය ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර බොහෝමයක් රටවල් එවැනි ආයතන මත ප්‍රාග්ධන අධිභාර පැනවීමට කටයුතු කර ඇත. තවද, මෙම ආයතනවලට නිරාවරණය වීම අධේරයමත් කිරීම හෝ එවැනි නිරාවරණ ව්‍යාපෘති සුරක්ෂිත කිරීම, මෙම මූල්‍ය ආයතන අධික ලෙස නිරාවරණය වීම සිමා කිරීමේ උපාය මාර්ග ලෙස භාවිත වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්ව විවක්ෂණ අධිකාරය ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බිජුකුව

වර්තමානයේදී මහ බැංකුව සාර්ව විවක්ෂණ අධ්‍යයන සිදු කිරීම, එවැනි විශ්වේෂණ සඳහා මෙවලම් සකස් කිරීම සහ මහ බැංකුව විසින් නියාමනය කරන ලද මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වාදීමේ නිරත වුවද, බලාත්මක විමෙන් පසුව නව මහ බැංකු පනත මගින් මහ බැංකුව රටේ සාර්ව විවක්ෂණ අධිකාරය ලෙස නම් කරනු ලබයි. ඒ අනුව මූල්‍ය පද්ධති ස්ථාපිතාවය පවත්වාගෙන යාමේ වත්මන් භුමිකාව තුළ මහ බැංකුවේ බලතල සහ විෂය පථය ප්‍රාග්ධන වනු ඇත. නව පනත බලාත්මක විමත් සමග සාර්ව විවක්ෂණ මෙවලම් භාවිතාව සඳහා වූ සමස්ත ප්‍රවේශය කිහින් කළට යාවත්කාලීන කරමින් අර්ථදකාරී ආර්ථික සහ මූල්‍ය තත්ත්වයන් මධ්‍යයේ පවා මූල්‍ය පද්ධතියේ මරෝත්තු දීමේ හැකියාව පවත්වා ගනිමින් සාර්ව විවක්ෂණ අරමුණු ලාඟා කර ගැනීම් සඳහා නව පනත බලාත්මක විමත් සමග මහ බැංකුව පැවරෙනු ඇත. ඒ අනුව, කිරසාර තොවන උච්චාවචනයන් තොමැතිව මූල්‍ය ආයතන අතර යහපත් යය සහ තොලන තත්ත්වයන් පවත්වාගෙන යාම මෙන්ම

සංස්පර්ශණය සහ පද්ධතිමය වශයෙන් වැදගත් ආයතන අකර්මණය වීම මගින් පැන නිගින අවදානම් මැඩිපවත්වා ගනිමින් එම ආයතන අරක්ෂා කිරීම ද මහ බැංකුවේ සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රවේශයට ඇතුළත් වේ. මූල්‍ය පද්ධතිය සමස්තයක් ලෙස අධික්ෂණය කිරීමට, අවදානම් තක්සේරු කිරීමට, සාර්ව විවක්ෂණ මෙවලම් හඳුන්වා දීමට සහ මූල්‍ය අංශයේ අනෙකුත් නියාමන අධිකාරීන්ට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීමට මහ බැංකුවට බලය පැවරෙනු ඇත.

මැඹුර දැක්ම

අවදානම් තක්සේරු කිරීමේ සහ මෙවලම් සකස් කිරීම පිළිබඳ කුමවේද ගක්තිමත් කිරීම සිදුකරන අතරම, මෙම ක්ෂේරුයේ ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ විශේෂය සහාය ඇතිව මහ බැංකුව දැනටමත් සිය සාර්ව විවක්ෂණ රාමුව ගක්තිමත් කිරීම ආරමින කර ඇත. ගතික නුවුන්වත් බැංකු ආතති පරික්ෂණය, ද්‍රව්‍යීලතා ආතති පරික්ෂණය සහ අන්තර් සම්බන්ධිතතාවය විශ්ලේෂණය සහ එවැනි අවදානම් විශ්ලේෂණවලට අදාළ දත්ත රස් කිරීමේ කුමවේද දැනටමත් ස්ථාපිත කර ඇති අතර එලදායී පරික්ෂණ වට කිහිපයක් ද අවසන් කර ඇත.

මහ බැංකුව විසින් නියාමනය කරනු ලබන සහ අධික්ෂණය කරනු ලබන මූල්‍ය අංශයේ සහභාවිතන්නන් හෝ මුළුන්ගේ නිරාවරණයන් ඉලක්ක කරගත් සාර්ව විවක්ෂණ මෙවලම් මාලාවක් දැනට මහ බැංකුව විසින් වැඩි දියුණු කරමින් පවතී. ජාත්‍යන්තර යහපාවතාවන්ට සම්ගාමීව, සාර්ව විවක්ෂණ ප්‍රතිපත්තින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පැවරි ඇති බලතල ක්‍රියාවට නැවැමිදී, මූල්‍ය අංශයේ පාර්ශවකරුවන් නියාමනය කරනු ලබන තියාමන අධිකාරීන් විසින් යොදා ගනු ලබන විවක්ෂණ ප්‍රමිතින් යෝජනා කිරීම සහ වැඩි දියුණු කිරීම මහ බැංකුව විසින් සිදු කරනු ඇත. එම ක්‍රියාවලියේ ද පවතින දත්ත සම්බන්ධයන් වූ අඩුපාඩු හඳුනා ගනිමින් පවතින අතර මහ බැංකුව විසින් එම අඩුපාඩු මග හරවා ගැනීම පිණිස කටයුතු කරමින් සියිලි. නව පනත බලාත්මක විමෙන් පසු සාර්ව විවක්ෂණයිලි ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා මනාව සම්බන්ධිතරණය වූ යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විවක්ෂණ බලතල සඳහා සහාය වන ආයතනික රාමුව ගක්තිමත් කිරීමට ද කටයුතු කරනු ඇත. මෙහි දී, මූල්‍ය ස්ථාපිතාව සම්බන්ධ කටයුතුවලදී, මහ බැංකුව විසින් ඉදිරිපත් කරන යෝජන/නීර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මූල්‍ය අංශයේ නියාමන අධිකාරීන් සමග සම්බන්ධිතරණය කරනු ලබන මූල්‍ය පද්ධති අධික්ෂණ කමිටුවේ (Financial System Oversight Committee – FSOC) මැදහන් වීම මහ බැංකුව විසින් දැනට ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන මූල්‍ය පද්ධති

ස්ථායීනා සමාලෝචනය වැඩි දියුණු කරනු ලබන අතර එම වාර්තාව වාර්ෂික පදනම්නේ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීනාව පිළිබඳ සමාලෝචන වාර්තාවක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාව සපුරාලනු ඇත. මෙම වාර්තාවට මහ බැංකුවේ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීනාව පිළිබඳ තක්සේරුව, එහි දී හඳුනාගත් අවදානම් සහ දේශීලතා, හඳුනාගෙන ඇති අවදානම් අවම කිරීම සඳහා මහ බැංකුව සහ මූල්‍ය අංශයේ අනෙකුත් අධිකාරීන් විසින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග, මූල්‍ය පද්ධති අධික්ෂණ කමිටුව විසින් සිදු කරන ලද නිර්දේශ පිළිබඳව සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය ද ඇතුළත් වනු ඇත.

සාර්ථක විවක්ෂණ අධිකාරිය පිහිටුවීමත් සමග මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීනාව ගක්තිමත් කිරීම සඳහා උපකාරී වන ජාත්‍යන්තර යහනාවිනාවන්ට අනුකූල, සාර්ථක විවක්ෂණ මූල්‍ය ස්ථායීනාව පිළිබඳ අරමුණ ඉටුකර ගත හැකිවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

මූල්‍ය

- Adrian, T., 2017, September. Macroprudential policy and financial vulnerabilities. In Speech at the European Systemic Risk Board Annual Conference, September (Vol. 22). Berner, R. (2018). Financial Stability and Regulatory Policy. Cambridge University Press.
- Czech National Bank. (2022). The CNB's approach to setting the countercyclical capital buffer. Czech National Bank.
- Elliott, D., 2011. An overview of macroprudential policy and countercyclical capital requirements. Unpublished manuscript, The Brookings Institution, 10.
- Elliott, D., Feldberg, G. and Lehnert, A., 2013. The history of cyclical macroprudential policy in the United States.
- International Monetary Fund, Financial Stability Board, and Bank for International Settlements. (2009) Guidance to Assess the Systemic Importance of Financial Institutions, Markets and Instruments: Initial Considerations. Washington: International Monetary Fund.
- International Monetary Fund. (2014) *Staff Guidance Note on Macroprudential Policy*. Washington : International Monetary Fund.
- Warjiyo, P. and Juhrro, S.M. (2022) *Central Bank Policy Mix: Issues, Challenges, and Policy Responses: Handbook of Central Banking Studies* (p. 280). Springer.
- Liang, K.Y. and N. (2022) *What are macroprudential tools?*[Online]. Available at: <https://www.brookings.edu/blog/up-front/2020/02/11/what-are-macroprudential-tools/> (Accessed: 15 January 2023)